УКРАЇНА

ПАСПОРТ

Об'єкт культурної спадщини

Ансамбль споруд пошти. Будинок станційного доглядача

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Архітектура та містобудування	ансамбль	Національного значення

1. Дата утворення об'єкта:

кінець XIX ст.

2. Місце знаходження об'єкта:

Бульвар 50-річча Перемоги, 51, м. Біла Церква Київської області

3.Охоронний № пам'ятки:

Ох. № 910/4

4.Дата і № рішення, відповідно до яких об'єкт узято на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Постанова Ради Міністрів УРСР від 06.09.79. № 442

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок:

Охоронні пластикові дошки нового зразка «Будинок станційного доглядача. Ох. № 910/4».

6.Власник:

власник ФОП Челноков С.Д.

7.Користувач:

орендар – ФОП Швець Г.В.

8.Охоронний договір: відсутній

9.Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
приміщення по наданню послуг населенню	Будинок станційного доглядача	Квартири для чиновників поштового відомства, магазини.

10. Історичні дані про об'єкт:

З початку XIX ст. Біла Церква поступово набуває значення вузлового центру поштового зв'язку. З 1805 року на поштовій дорозі Москва – Біла Церква – Одеса починають будувати поштові станції. Поштова станція в Білій Церкві була збудована в 1825 (1829?) – 1836 рр. власниками міста магнатами Браницькими. 25 лютого 1829 року «главноначальствующий над почтовым департаментом» надіслав до Білої Церкви наказ побудувати замість тимчасової, постійну поштову станцію. І в березні 1830 року було повідомлено Київському військовому губернаторові про відкриття замість тимчасової, постійної поштової експедиції.

Поштові правила вимагали від експедиції «задля уникнення зволікання» тримати день і ніч три-чотири готових до відправки запряги коней і двох поштарів «в усьому одягнених».

На відміну від інших станцій, що будувалися за типовими проектами, поштова станція в Білій Церкві побудована в класичному стилі за індивідуальним проектом невідомого архітектора.

Комплекс поштової станції розташований обабіч однієї з головних магістралей міста і займає площу близько 1,6 га. Функціонально комплекс поділений на дві частини. Перша, парадна, складається з поштового будинку, готелю і ямщицької. Поштовий будинок, готель і ямщицька, утворюють курдонер. У другій частині розміщені стайня, кузня та каретна, вони розташовані із західної сторони поштового двору. Замикає ансамбль будинок доглядача. Цегляний поштовий будинок було побудовано в 1830 році. Про це свідчать цеглини з клеймом «1830», які були знайдені при проведенні ремонтних робіт в будівлі. В 2000 році при встановленні гідроізоляції в будинку ямщицької були знайдені дві цеглини з клеймом «1836», що може слугувати датуванням будівель.

В 1844 році ансамбль будівель був пошкоджений при пожежі і відбудований у 1848 р. В готелі поштової станції в 1857 (1858?) році зупинявся Т.Г. Шевченко. В повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» він описує свій приїзд до Білої Церкви.

Будівля каретної, судячи по вигляду цегли і позначках на знайдених фрагментах: «9 Н», була побудована пізніше, у другій половині XIX ст.

Наприкінці XIX ст. поштова станція потребувала ремонту і перепланування. На той час будівлі використовували під житлові приміщення чиновники Білоцерківської поштово-телеграфної контори. Для обстеження будівель і складання кошторису до Білої Церкви направили молодшого архітектора Миколу Івановича Яскевича. Ремонтні роботи проводились в 1896 – 1899 роках. Нагляд за роботами проводив молодший інженер Віктор Павлович Моцок.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль у навколишньому	Ансамбль будівель поштової станції розташований обабіч однієї з головних магістралей міста – сучасного бульвару 50-річча Перемоги, 41 – 45, 51. Споруди пошти займали значне місце в об'ємно – просторовій композиції вулиці і відповідно

середовищі	впливали на планування і забудову прилеглих районів.
Ландшафт	Ландшафт спокійний.
Опис об'єкта	прямокутна в плані цегляна будівля з підвалом. Дах з чотирьохскатною покрівлею і мансардними приміщеннями. Головний фасад розташований з боку вулиці. Віконні та дверні отвори обрамлені наличниками. Стіни завершені карнизом. Побудований наприкінці XIX ст. в стилі пізнього класицизму. Розміри будівлі 19,65 м. х 12,45 м.
Перебудови, втрати й історичні нашарування	На протязі років внутрішнє планування будівель та їх призначення змінювались багато разів тому, за відсутності креслень, неможливо встановити первинний внутрішній вигляд будівель. Поточний ремонт фасадів проводився в 2009 р.
Наявність творів мистецтва та їх опис	відсутні
Опис території об'єкта	Територія Поштової станції займає площу близько 1,6 га. Наприкінці XIX ст. навколо території було встановлено дерев'яний паркан з цегляними оштукатуреними стовпчиками. До нашого часу паркан не зберігся. В зв'язку з активною забудовою міста в XX ст. була зруйнована дренажна система, яка дозволяла відводити ґрунтові води від будівель станції. Рівень дорожнього покриття по бульвару 50-річча Перемоги вище рівня території Поштової станції. Ці фактори призвели до підйому ґрунтових вод і замоканню фундаментів і підвальних приміщень будівель.
Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акту технічного стану	Фундамент стрічковий з тесаного каменю правильної та неправильної форми Технічний стан – задовільний. Цоколь будівлі викладений з тесаного каменю правильної та неправильної форми, в задовільному стані. Відмостка з асфальтобетону, стан незадовільний. Стіни наріжні, внутрішні та перегородки цегляні. Технічний стан задовільний. Констуктивні елементи даху виконані з деревяних елементів, які збереглися в первісному вигляді. Технічний стан – задовільний. Покрівля з оцинкованного заліза. Технічний стан – задовільний. Водозливні труби відсутні. Над центральним входом встановлено двосхилий козирок, який підтримують дерев'яні стовпчики. Технічний стан – задовільний. Карнізи та облічкування вікон з цегли, пофарбовані. Зовнішній поточний ремонт фасадів проводився в 2009 р. Технічний стан – задовільний. Будівля одноповерхова з мансардою. Межповерхове перекриття виконане з дерев'яних балок. Технічний стан –

	задовільний. Підлога з дерев'яних дошок, вкрита лінолєумом. Технічний стан – задовільний. Стіни оштукатурені і пофарбовані, в деяких приміщеннях шпалери. Технічний стан – задовільний. Стелі з дерев'яних дошок, оштукатурені по дранці, технічний стан – задовільний. В деяких приміщеннях влаштована підвісна стеля. Дерев'яні сходи, що ведуть до мансарди в незадовільному стані. Вікна і двері збереглися дерев'яні. Технічний стан – задовільний. На вікнах встановлені сучасні залізні грати. Акт обстеження технічного стану «Будинку станційного доглядача» складено 22.04. 2011 р.
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	Лінії електропередач, освітлення. В будинку доглядача опалення автономне, Водопостачання – від центрального водогону. Централізована каналізація відсутня.
Дата і № довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації яка провела оцінку, вартість в гривнях	довідка про майнову цінність відсутня.

12.Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

Станція поштова (мур), готель (мур), ямщицька (мур), дім станційного доглядача(мур), кузня (мур), стайня (мур), каретна (мур).

13.Територія об'єкта:

Площа	Територія об'єкту займає площу близько 1,60 га,
Опис меж території об'єкта	Територія об'єкту з північного боку межує із землями загального користування – бульваром 50-річча Перемоги, з південного боку межує з промисловими будівлями пошти (гаражами, складськими приміщеннями), з гаражним кооперативом «Шинник», житловою забудовою міста. Із заходу і сходу розташовані промислові будівлі.

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта завдяки яким він набуває	Комплекс будівель пошти являє собою приклад чудово збудованого і добре збереженого ансамблю

культурної цінності як пям'ятка	громадських будівель початку XIX ст. Будівлі ансамблю пошти характеризуються, притаманними класичному стилю, спокійною діловитістю і чітким функціональним призначенням кожної будівлі.

15. Зони охорони пам'ятки:.

Організація-розробник науково-проектної документації	Науково-дослідний інститут «УкрНДІпроектреставрація»; Державне підприємство «Науково-дослідний і проектний інститут Містобудування».
Дата розробки науково-проектної документації	1992 р. 2008
Дата і № документа про затвердження науково-проектної документації	Затверджено рішенням Білоцерківської міської ради за № 879 від 12.11.2008 р.
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Межі зон охорони комплексу будівель Поштової станції розроблені при виготовленні Історико-опорного плану м. Біла Церква і охоплюють територію Поштової станції разом з сучасними господарськими будівлями пошти.

16.Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкті:

Найменування документації	Рік роз-роблення	Автор (організація)	Місце знаходження інв. №

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	Рік про-ведення	Замовник	Виконавець	Підрядна організація

18.Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	відсутні

Іконографічні матеріали	відсутні
Архівні матеріали	1. ЦДІА в Києві – Ф. 533. – оп. 3. – спр.483. – 1830. 2. ЦДІА в Києві – Ф. 442. – оп. 1. – спр. 5866. – 1844. 3. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 295. – спр. 28976. 4. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 295. – спр. 24202. 5. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 232. – спр. 310. – 1898. 6. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 235. – спр. 132. – 1899.
Бібліографічні матеріали	7. Біла Церква. Шлях крізь віки. – Біла Церква. 1994. 8. Костомаров Н. Поездка в Белую Церковь. // Киевская старина. – К. 1882. – май, Т.II. 9. Материалы к своду памятников истории и культуры народов СССР. Украинская ССР. Киевская область. (Раздел архитектура и градостроительство. – К. /ВНИИТАГ/ 1990. 10. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. – Т.1. – К. 1983. – ст. 127. 11. Перерва В. Графи Браницькі: підприємці та меценати. – Біла Церква. 2010. – ст. 74. 12. Срібняк М.Л., Федотов В.М. Біла Церква. – К.1966. 13. Федотов В.М. Біла Церква: нотатки архітектора міста. – Біла Церква. 1998. 14. Шевченко Т. Г. Прогулка с удовольствием и не без морали. // Зібрання творів: У 6 т. — К., 2003. — Т. 4: Повісті. — ст. 208-326.

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	**Кількість**	**Дата виконання**	**Виконавець**
Генеральний план (ситуаційна схема)	1	1858	Матеріали Білоцерківського краєзнавчого музею.
	1	1979	Управління архітектури та містобудування м. Біла Церква
	1	2007	ДНВП «Картографія»
	1	2008	ДП «Науково-дослідний і проектний інститут Містобудування».
Обміри:			
Плани	1	2006	Білоцерківське бюро технічної інвентарізації.
Фасади			
Розрізи			

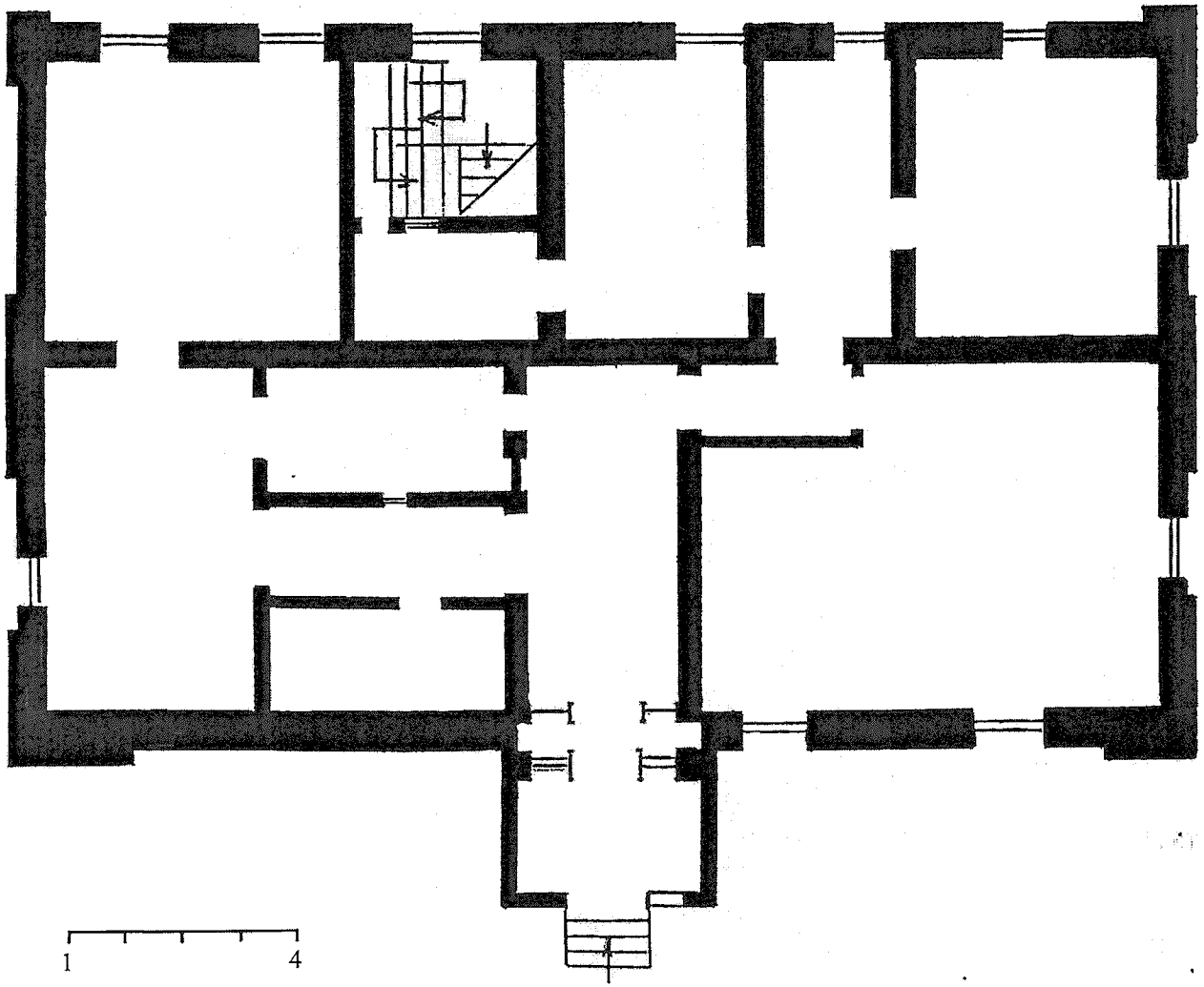
Фотофіксація

Фото загального вигляду	1	2012 р.	Бреяк О.В. Ковальська Ю.І.
Фото фрагментів	1	2012 р.	Бреяк О.В. Ковальська Ю.І.
Фото деталей			
Фото інтер'єрів			

Паспорт склав:

Посада та назва організації	**Спеціальність, кваліфікаційний рівень**	**Прізвище, ініціали**	**Підпис**	**Дата складання**
Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини КОДА	Інженер – будівельник	Бреяк О.В.		09.04.2012 р.

В.о. начальника управління культури і туризму
Київської обласної державної адміністрації
Подолянець І.І.

Ансамбль споруд пошти. Будинок станційного доглядача.

Будинок станційного доглядача (ох № 910/4). Вигляд з південного сходу.
Фото Бреяк О.В.